

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสู่ระบบราชการ 4.0
Factors Affecting Quality Development of the Office of
the Permanent Secretary, Ministry of Education Towards
Government 4.0

พูนลาภ มากบุญ¹ และ นัทนิชา โชติพิทยานนท์²

Poonlarp Makboon and Natnicha Chotpittayanon

Received: January 17, 2023 Revised: February 25, 2023 Accepted: March 10, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสู่ระบบราชการ 4.0 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 213 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณค่าการพัฒนางานองค์กร การมีส่วนร่วมในการทำงาน และประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสู่ระบบราชการ 4.0 คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเข้ารับการอบรมการใช้

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Public Administration, College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: s64563809005@ssru.ac.th

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Public Administration, College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: natnicha.ch@ssru.ac.th

เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ต้องใช้เทคโนโลยี การกำหนดกลยุทธ์ควรขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมอย่างแท้จริงมากขึ้น และควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรให้เพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการบางคนไม่เคยเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองเลย

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณภาพ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ระบบราชการ 4.0

Abstract

This research article has objectives: 1) to study factors affecting the quality development of the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education towards the government 4.0, and 2) to propose guidelines for quality development of the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education towards the bureaucracy 4.0. This is a quantitative research with a group of 213 samples and the data were analyzed by descriptive analytical statistics. The results showed that 1) the overall value of organization development, work participation, and work efficiency of personnel under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education were at a high level. The proposed guidelines for improving the quality of the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education towards the government 4.0 were to promote and support the personnel under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education to attend training on the use of new technology in order to increase the efficiency of operations that requires technology. The determination of strategy should be based on the environment more authentically, and the budget should be sufficiently allocated for personnel development since some operational officers have never attended any self-development training.

Keywords: Quality development, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, bureaucracy 4.0

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 ได้กำหนดให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ และมาตรา 162 กำหนดว่า เมื่อรัฐบาลใหม่เข้ามาบริหารราชการแผ่นดินจะต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาและต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้ประเทศสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2579) เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ โดยยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวได้วางวิสัยทัศน์ คือ "ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะใช้โมเดลขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเพื่อพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 โดยมีฐานคิดหลักคือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ดังนั้น ระบบราชการจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อสอดคล้องกับบริบทที่จะเกิดขึ้นจากประเทศไทย 4.0 โดยภาครัฐหรือระบบราชการจะต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และสามารถเป็นที่ไว้วางใจและเป็นพึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง กล่าวคือภาครัฐต้องปรับตัวและต้องพลิกโฉมเข้าสู่ยุคดิจิทัล ยุกระดับประสิทธิภาพภาครัฐสู่สังคมดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสนองความต้องการของประชาชน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัลท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและไม่สามารถคาดเดาได้ ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องมุ่งเน้นความคล่องตัวเพื่อขับเคลื่อนภารกิจพิเศษ (Agenda-based) และนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาพลิกโฉมหน่วยงานสู่ระบบราชการ 4.0 (Government 4.0 หรือ Gov. 4.0)

จากแนวคิดของการพัฒนาหน่วยงานภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 เพื่อให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงและการเป็นประเทศไทย 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาลนั้น ระบบราชการไทยจะต้องมีการปฏิรูปขนานใหญ่ด้วยการปรับเปลี่ยนแนวคิดวางระบบและวิธีการทำงานใหม่ โดยยึดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการบริหารงานภาครัฐหรือหลักบริหารราชการแผ่นดินที่ดีเพื่อให้

สามารถเป็นที่ไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับของประชาชนได้อย่างแท้จริง หน่วยงานภาครัฐต้องบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลตามกรอบแนวทางการปฏิรูประบบราชการ 4.0 ที่สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำไว้ คือ 1. ระบบราชการที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงถึงกัน (Open & Connected Government) 2. ระบบราชการที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric Government) 3. หน่วยงานของรัฐมีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) ทั้งนี้ ความสำเร็จของการพัฒนาไปสู่ระบบราชการ 4.0 ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ คือ การสร้างนวัตกรรม (Innovation) บนพื้นฐานของการสานพลังความร่วมมือกัน (Collaboration) ระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม รวมทั้งใช้ประโยชน์จากความเป็นระบบดิจิทัล (Digitalization) ในการคิดค้นและแสวงหาหนทางหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อทำการปรับปรุงและออกแบบนโยบายสาธารณะและการจัดบริการสาธารณะให้สามารถตอบโจทย์ความท้าทายของประเทศหรือตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนที่แปรผันไปตามสภาพแวดล้อมของการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพ ในทุกเวลา ทุกสถานที่ ทุกอุปกรณ์และช่องทาง ได้อย่างมั่นคงปลอดภัยและประหยัด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ม.ป.ป., หน้า 3-4)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้พัฒนาเครื่องมือประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 PMQA 4.0 เพื่อให้หน่วยงานใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาการประเมินสถานะของตนประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 จึงเปรียบเสมือนกลไกหนึ่งที่ทำให้หน่วยงานได้มีการวิเคราะห์ถึงช่องว่างและโอกาสในการพัฒนา โดยเป็นการประเมินระบบบริหารของหน่วยงานภาครัฐในเชิงบูรณาการมีการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของหน่วยงานกับเป้าหมายและทิศทางของการพัฒนาประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถประเมินสถานะของการเป็นระบบราชการ 4.0 ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำผลจากการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาองค์การแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน อันจะนำไปสู่การยกระดับของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นระบบราชการ 4.0 ต่อไป

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจ อำนวยการหน้าที่ในการ 1) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล 2) ส่งเสริม

สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมหรือจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ประชาชน 3) พัฒนาการศึกษาระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบบริหารงานบุคคล พัฒนาและสร้างความก้าวหน้าของข้าราชการ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 5) พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทและภารกิจสำคัญในการนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานภาครัฐ และมีความจำเป็นต้องพัฒนาและยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีการนำเครื่องมือ PMQA มาใช้ในการพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ส่งผลให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการผ่านเกณฑ์การประเมินสถานะการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) ประจำปี พ.ศ. 2565 ในขั้นตอนการประเมินตนเอง (Self – Assessment) แล้ว มีผลการประเมินจากผู้ตรวจภายนอก เท่ากับ 405.62 คะแนน และต้องดำเนินการตามแนวทางของสำนักงาน ก.พ.ร. ที่กำหนดในขั้นตอนต่อไปคือ การจัดทำรายงานรายงานผลการดำเนินการพัฒนาองค์การสู่ระบบราชการ 4.0 (Application Report) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2565)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนกลาง) การพัฒนาองค์การมีส่วนร่วมในงาน ประสิทธิภาพการทำงาน ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนกลาง) เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ อันจะนำไปสู่การยกระดับหน่วยงานสู่ระบบราชการ 4.0 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

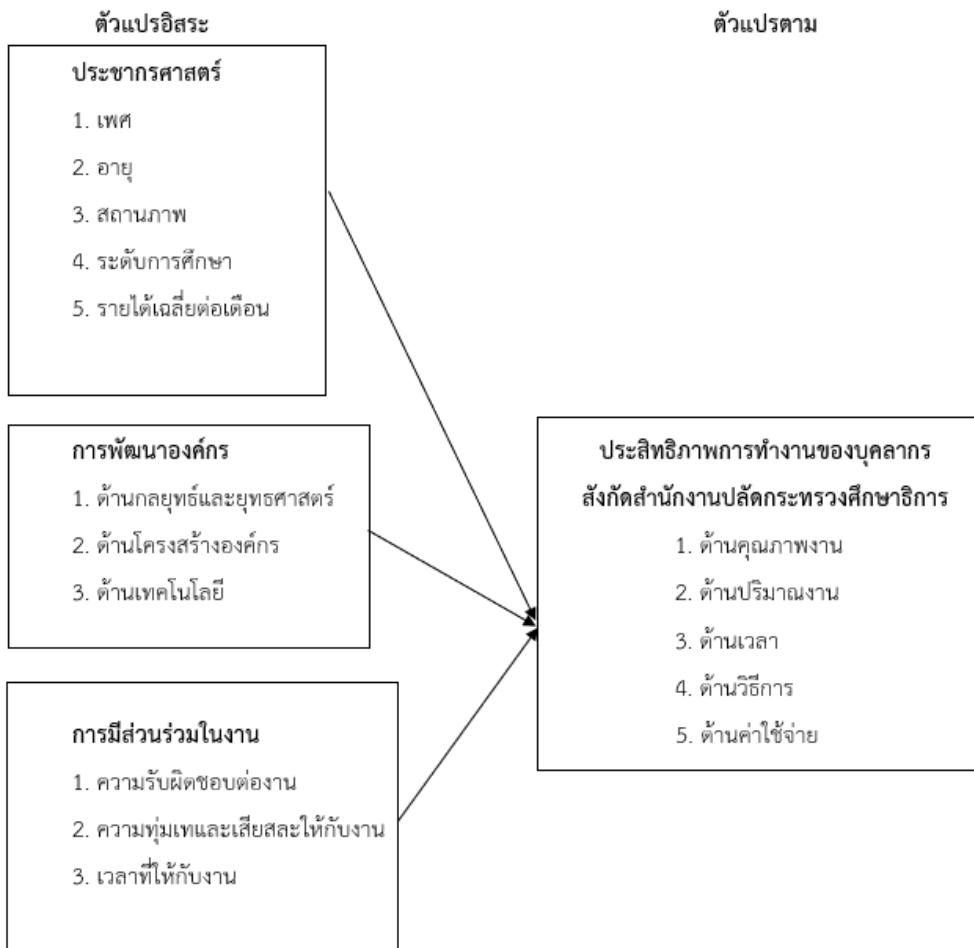
1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงาน การมีส่วนร่วมในงาน การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0 บทความวารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ กฎหมาย ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ สู่ระบบราชการ 4.0 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนกลาง)

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนกลาง)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนกลาง)

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ได้แก่ วันที่ 1 กรกฎาคม 2565 ถึง วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2566

2. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากแหล่งข้อมูลในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 ซึ่งมีตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ตามกรอบแนวคิดการวิจัยภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือวิจัย ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน มีค่า IOC สูงกว่า 0.60 และการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยการทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.90 ถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง (Cronbach, 1990) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบความน่าจะเป็นโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ด้วยวิธีการสุ่มอย่าง

ง่าย (May, 1997 :18) โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (นราศรี ไววนิชกุล, 2552, หน้า 91) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 213 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 213 ตัวอย่างส่งจดหมายถึงบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำหรับการเก็บข้อมูล โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analytical Statistic) โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม และลักษณะการแจกแจงของตัวแปร 2) ทำการวิเคราะห์ระดับปัจจัยโดยการมีเกณฑ์การกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการวัดข้อมูลเป็นหน่วยเดียวกันมีค่าของระดับคะแนนตามมาตรวัดจิตพิสัยด้วยมาตรวัด Likert scale 5 ระดับ (Likert, 1932, pp. 44-53) การแปลความหมายพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 ได้แก่ การมีส่วนร่วมในงาน และการพัฒนาองค์กรของบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 ได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเข้ารับ การอบรมการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การศึกษาศาสตร์ของผู้บริหารควรวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมอย่างแท้จริงมากขึ้น

และควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรให้เพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานบางคนไม่เคยเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในงาน และการพัฒนาองค์กรของบุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 ตามลำดับส่งผลถึงประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐพล ศรีธรรมมา และ เกวลิณ ศิลพิพัฒน์ (2560) ประสิทธิภาพในการจัดการขยะของเทศบาลตำบลเขาพระงามอยู่ในระดับสูง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเขาพระงามมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

2. การส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเข้ารับการอบรมการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหารควรวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมอย่างแท้จริงมากขึ้น เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล จิตรเอื้อ เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน และ นลินณัฐ ดีสวัสดิ์ (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาองค์การองค์การแห่งการเรียนรู้และภาวะผู้นำที่จะพ้ององค์การไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้ ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำองค์การแห่งการเรียนรู้มีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่

- 1) การมีวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายที่ชัดเจน
- 2) การสร้างพันธกิจขององค์การแห่งการเรียนรู้
- 3) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

4) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสื่อสารเพื่อการเรียนรู้

3. ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรให้เพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานบางคนไม่เคยเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเอง เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสู่ระบบราชการ 4.0 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเขตต์ เลิศวิวัฒน์พงษ์ กัมปนาท บริบูรณ์ วิกร ตันทวุฒโต และอดุลย์ ศุภันท์ (2560) ที่กล่าวว่า ระดับปัญหาการจัดสรรงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง (ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.06 จากระดับคะแนนความรุนแรงมากที่สุดคือ 5.00) เมื่อจำแนกปัญหาออกเป็น 4 ด้าน พบว่า ปัญหาที่พบเรียงตามคะแนน ได้แก่ 1) ความสอดคล้องของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรกับนโยบายการศึกษา 2) ความเหมาะสมของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับการเบิกจ่ายงบประมาณ 3) ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพื่อการบริหารการศึกษา 4) ความตรงต่อเวลาของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ตามลำดับ

องค์ความรู้จากการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 จำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเข้ารับการอบรมการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติงานที่ต้องใช้เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การคิดยุทธศาสตร์ของผู้บริหารควรวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมอย่างแท้จริงมากขึ้น และควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรให้เพียงพอ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานบางคนไม่เคยเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในงาน และการพัฒนาองค์กรของบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 ดังนั้น การส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร จะเป็นปัจจัยที่จะทำให้องค์กรได้ยกระดับ สู่ระบบราชการ 4.0

2. ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในปัจจุบันที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0

2) ควรมีการศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมที่อาจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สู่ระบบราชการ 4.0 นอกเหนือจากเรื่องเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ และงบประมาณ

เอกสารอ้างอิง (References)

- เขตต์ เลิศวิวัฒน์พงษ์, กัมปนาท บริบูรณ์, วิกร ตัณฑุฑฒ, และอดุลย์ ศุภันท์. (2560). การพัฒนาแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการศึกษานอกระบบของประเทศ ไทย, *Veridian E - Journal*, 10(3), หน้า 2311.
- นราศรี ไววนิชกุล. (2552). **ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- นฤมล จิตรเอื้อ, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิ และนลินธัญ ติสวัสดิ์. (2560). บทบาทภาวะผู้นำในการพัฒนาองค์การสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2560.
- รัฐพล ศรีธรรมมา และเกวลิน ศิลพิพัฒน์. (2560). **การมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพ การจัดการขยะของเทศบาล ตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี**. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ม.ป.ป.). **คู่มือการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐใน การเป็นระบบราชการ 4.0**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2565). **ผลการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0**, สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2565. จาก <http://www.opdc.go.th>.
- Best, J. W. (1981). **Research in Education (4th ed.)**. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing (5th ed.)**. New York: Harper Collins Publishers.
- Likert, R. (1932). A Technique for the measurement of attitudes. **Archives of Psychology**, pp. 140, 44-53.
- May. (1997). **How Multinational and National Firms Compete: A Case study of the Hospitality Industry**. New York : Advanced printing. The Free Press.